

SEZAI KARAKOÇ İLE İLGİLİ YAPILAN TEZLER ÜZERİNE BİR İNCELEME

Mustafa BAYAR*

Öz: Sezai Karakoç kişiliği, fikirleri ve mücadelesiyle günümüze ışık tutan önemli şair ve düşünürlerden biridir. Bu araştırmanın amacı Sezai Karakoç'la ilgili yapılan lisansüstü tezleri belirlemek ve bu tezlerin bazı değişkenler açısından nasıl bir dağılım gösterdiğini incelemektir. Bu çalışmada öncelikli olarak tezler hakkında istatistiksel verilerden yararlanarak kısa değerlendirmelerde bulunulmuştur. Ardından ise ilgili tezlerin künyeleri "Yüksek Lisans Tezleri" ve "Doktora Tezleri" başlıkları altında tasnif edilerek yazar soyadına göre alfabetik olarak sıralanmıştır. Araştırmada doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır.

Yaptığımız veri taraması sonucunda Sezai Karakoç ile ilgili 87 adet lisansüstü tez çalışması tespit edilmiştir. Bu çalışmaların 2'si (% 2) İngilizce, 85'i (% 98) Türkçe hazırlanmıştır. İlk lisansüstü çalışma bir doktora tezi olup 1994 yılında yapılmıştır. Yüksek lisans düzeyinde ilk çalışma ise 1995 yılına aittir. 1994-2010 yılları arasında 18, 2011-2023 yılları arasında ise 69 tez çalışması yapılmıştır. Son 13 yılda hazırlanan tezlerin sayısı, toplam tezlerin % 79'unu oluşturmaktadır. Son yıllarda Sezai Karakoç'un düşüncelerine yönelik akademik ilginin doktora düzeyinde de arttığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sezai Karakoç, yüksek lisans ve doktora tezleri, şair, düşünür, edebiyat

AN INVESTIGATION ON THESES RELATED TO SEZAI KARAKOÇ

Abstract: Sezai Karakoç is one of the important poets and thinkers who shed light on our day with his personality, ideas and struggle. The aim of this research is to determine the graduate theses about Sezai Karakoç and to examine how these theses show a distribution in terms of some variables. In this research, short evaluations were made using statistical data about theses as a priority. After that, the tags of the related theses were sorted under the headings "Master's Theses" and "Doctoral Theses" and sorted alphabetically by the author's surname. Document analysis method was used in the research.

As a result of our data scanning, 87 graduate thesis studies related to Sezai Karakoç have been identified. 2 (2%) of these studies were prepared in English and 85 (98%) were prepared in Turkish. The first postgraduate study is a doctoral thesis and was done in 1994. The first study at the master's level belongs to 1995. Between 1994-2010, 18 theses, and between 2011-2023, 69 theses were carried out. The number of theses prepared in the last 13 years constitutes 79% of the total theses. In recent years, it has been observed that academic interest in Sezai Karakoç's thoughts has increased at the doctoral level.

Key Words: Sezai Karakoç, master's and doctoral theses, poet, thinker, literature.

ORCID ID : 0000-0002-5191-7922

DOI : 10.31126/akrajournal.1447437

Geliş Tarihi : 05 Mart 2024 / Kabul Tarihi: 11 Mayıs 2024

*T.C. Millî Eğitim Bakanlığı / Sivas.

1- Giriş

Sezai Karakoç, gerek edebî ürünleriyle gerekse fikir yazılarıyla bir döneme damgasını vuran, Türk-İslam düşüncesine yeni bir soluk getiren şahsiyetlerden biridir. Aynı zamanda ideali olan ve ömrünü bu idealine adayan bir dava adamıdır. Onun, yazılarında belirli kavramları ve konuları özellikle ele aldığı ve vurguladığı görülmektedir. Bu vurguların ortak yönü ise ‘topyekûn bir diriliş’ mesajı içermesidir. Karakoç için diriliş düşüncesi bir ülkü hâline gelmiş, bu düşüncesini eserlerinde etraflıca ele almış ve kendi nesline anlatmaya çalışmıştır. Hayatı ve eserleri hakkında ilk doktora tezi hazırlayan Turan Karataş, Sezai Karakoç’un diriliş düşüncesini, “*İslam medeniyetine ait temel kavramları çağdaş bir dille ifadelendirmesi*” olarak değerlendirmiştir (Karataş, 1994: 360).

Kasım 2021’de aramızdan ayrılan Sezai Karakoç’un fikir ve düşünce dünyasını konu alan birçok lisans ve lisansüstü düzeyde tez çalışması yapılmıştır. Daha önce düşünürümüzle ilgili Karataş (Karataş, 1998: 537-604) ve Kirenci (Kirenci, 2010: 428-464; Kirenci, 2018: 596-704) tarafından bibliyografya çalışmaları yapılmış, ancak bu çalışmalarda Sezai Karakoç’la ilgili yapılan tezler ayrıntılı incelenmemiş, sadece bir kısmı ismen zikredilmiştir. Ayrıca kişi ya da herhangi bir konuyla ilgili yapılmış çalışmaların genel görünümünün ortaya çıkarılması açısından belirli aralıklarla incelenmesi önemlidir. Bu çalışmada Sezai Karakoç’la ilgili yapılan lisansüstü tezleri belirlemek ve bu tezlerin bazı değişkenler açısından nasıl bir dağılım gösterdiğini incelemek hedeflenmiştir. Araştırmanın problem cümlesi, “Sezai Karakoç’la ilgili tezler; yıllara, hazırlandığı üniversite, enstitü ve ana bilim dallarına, yüksek lisans ve doktora tezi olmalarına, danışmanların unvanlarına, sayfa sayılarına göre nasıl bir dağılım göstermektedir” şeklinde belirlenmiştir. Konuyla ilgili farklı üniversitelerde hazırlanan bitirme/lisans tezleri çalışmanın dışında tutulmuştur.

Bu araştırmanın verileri Yükseköğretim Kurulu’nun (YÖK) Ulusal Tez Merkezi ve İslam Araştırmalar Merkezi (İSAM) İlahiyat Fakülteleri Tezler Kataloğu veri tabanından yararlanılarak yapılmıştır. Ayrıca birçok üniversitesinin web sitesine de girilerek, buralarda tamamlanmış lisansüstü tezler incelenmiş, konumuzla ilgili olanlar belirlenmiştir. Yine İsmail Erünsal, Mustafa Birol Ülker ve Esra Karayel Muhacir tarafından hazırlanan ve İSAM tarafından 2017 yılında yayımlanan İlahiyat Fakülteleri Tezler Kataloğu (1953-2015), adlı eserden de istifade edilmiştir.

Araştırmada doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem, araştırılması hedeflenen olgu ve olaylar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır (Yıldırım-Şimşek, 2011: 187). Öncelikli olarak araştırmanın verilerini oluşturan tezler belirlenip temin edilmiş, daha sonra bu veriler analiz edilip değerlendirilerek araştırma nihayete erdirilmiştir.

Konuyla ilgili tespit edilen çalışmalar, araştırmacılara kolaylık sağlaması açısından “Yüksek Lisans Tezleri” ve “Doktora Tezleri” başlıkları altında listelenmiş ve her grup, yazar soyadına göre alfabetik olarak sıralanmıştır.

2- Bulgular

2-1- Tezlere Ait Sayısal Veriler

Araştırma kapsamında Sezai Karakoç ile ilgili 87 adet lisansüstü tez çalışması tespit edilmiştir. Bu çalışmaların 2’si (% 2) İngilizce, 85’i (% 98) Türkçe hazırlanmıştır. Tezlerin türlerine ilişkin nasıl bir dağılım gösterdiğine dair bulgular şu şekildedir.

Tablo 1: Tezlerin Türlerine Göre Dağılımı

Tez türü	Sayı	Yüzde
Yüksek Lisans Tezi	74	% 85
Doktora Tezi	13	% 15
TOPLAM	87	% 100

Tablo 1’de görüldüğü üzere Karakoç hakkında hazırlanan 87 tez çalışmasının % 85’i yüksek lisans tezlerinden (74 tez) ve % 15’i ise doktora tezlerinden (13 tez) oluşmaktadır. Hem yüksek lisans hem de doktora tezlerinden 1’er tanesi İngilizce olarak hazırlanmıştır. Bunlara ek olarak İSAM İlahiyat Fakülteleri Tezler Kataloğu veri tabanında Sezai Karakoç ile ilgili devam eden 9 tez bulunmaktadır.¹

2-2- Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

“Sezai Karakoç’la ilgili yapılmış tezlerin yıllara göre dağılımı nasıldır?” şeklindeki araştırmanın problem cümlesine ilişkin bulgular Tablo 2’de sunulmuştur. YÖK’ün Ulusal Tez Merkezi veri kayıtlarında Karakoç’a dair ilk lisansüstü tez çalışmasının, 1979 yılında Nedim Çeker tarafından hazırlanan “Sezai Karakoç’un Eserlerinde İnsan” başlıklı tezi gösterilmiştir. Ancak yaptığımız inceleme sonucunda bu çalışmanın yüksek lisans tezi olmayıp, bir lisans tezi olduğu tespit edilmiştir.

Bu bağlamda Karakoç’la ilgili ilk akademik çalışma 1994 yılında Orhan Okay danışmanlığında Turan Karataş tarafından hazırlanan “Sezai Karakoç (Hayat-Sanat-Tenkrit)” adlı doktora tezidir. Bu tez daha sonra kitap olarak da yayımlanmıştır.² Yüksek lisans düzeyinde ilk çalışma ise 1995 yılında Ömer Erdem tarafından yapılan “Sezai Karakoç Hayatı-Şiiri” başlıklı tezidir. Ancak Ulusal Tez Merkezi veri tabanında bu tezin kaydı yoktur. İlgili teze İstanbul

1. Bu tezlerden 8’i yüksek lisans, 1’i doktora tezidir. http://ktp.isam.org.tr/?-skip=0&max=25&&tarama=sezai+karako%C3%A7&blm=sonucilhtez&geldi=ara_ilh_tez&navdil=tr (Erişim tarihi: 08.02.2024)

2. Turan Karataş, *Doğu’nun Yedinci Oğlu Sezai Karakoç*, Kaknüs Yayınları, İstanbul 1998.

Üniversitesi Kütüphane kayıtlarından ulaşmak mümkündür.³

Tablo 2: Tezlerin yıllara göre dağılımı

Tez Türü	Çalışmaların Yıllara Göre Dağılımı		Genel Toplam
	1994 -2010	2011-2023	
Yüksek Lisans	16	58	74
Doktora	2	11	13
TOPLAM	18	69	87

Tablo 2 incelendiği zaman 1994-2010 yılları arasında 16 yüksek lisans, 2 doktora çalışması yapılmıştır. 2010 yılında 5, 2006 ve 2008 yıllarında 2'şer, 1995, 1996, 1997, 1998, 2001, 2004 ve 2009 yıllarında 1'er yüksek lisans tezi; 1994 ve 2005 yıllarında ise 1'er doktora tezi hazırlanmıştır. 1999, 2000, 2002, 2003 ve 2007 yıllarında Karakoç'la ilgili herhangi bir lisansüstü tez çalışması yapılmadığı anlaşılmaktadır. 2. doktora tez çalışması Münire Kevser Baş tarafından hazırlanmış ve bu tez Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde onaylanmıştır. Ayrıca ilgili çalışma kitap olarak da basılmıştır.⁴

2011-2023 yılları arasında ise 58 yüksek lisans ve 11 doktora tezi olmak üzere 69 tez yapılmıştır. Bu sayı toplam tezlerin % 79'unu oluşturmaktadır. 2011 yılından itibaren yüksek lisans çalışmalarında niceliksel bir artışın olduğu, 2019 yılında 9 teze en yüksek seviyeye ulaştığı görülmektedir. Ayrıca 2015, 2016 ve 2018 yıllarında 7'şer, 2020 ve 2022 yıllarında 5'er, 2021 yılında 4, 2011, 2012 ve 2023 yıllarında 3'er, 2013 ve 2017 yıllarında 2'şer, 2014 yılında ise 1 yüksek lisans tezi hazırlanmıştır. Son yıllarda Sezai Karakoç'un fikriyatına olan akademik ilginin doktora düzeyinde de arttığı görülmektedir. Bu bağlamda 2022 yılında 3, 2016 ve 2023 yıllarında 2'şer, 2013, 2014, 2018 ve 2021 yıllarında 1'er doktora tezi yapılmıştır. En fazla doktora tezinin yapıldığı yıl 2022 yılı olduğu anlaşılmaktadır.

2-3- Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

Bu başlık altında Sezai Karakoç'a dair tespit edilen tezlerin hazırlandığı üniversiteye göre nasıl bir dağılım gösterdiği araştırılmıştır. Yapılan analiz neticesinde ulaşılan bulgulara tablo 3'te yer verilmiştir.

Tablo 3: Tezlerin Hazırlandığı Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversitelerin Adı	Yüksek Lisans Tezi	Doktora Tezi	Toplam
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	1	-	1

3. Bk. <http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/TEZ/26017.pdf> (Erişim tarihi: 20.01.2024)

4. Münire Kevser Baş, *Diriliş Taşları Sezai Karakoç'un Düşünce ve Sanatında Temel Kavramlar*, Lotus Yayınları, Ankara 2008

Ankara Üniversitesi	1	1	2
Ardahan Üniversitesi	2	1	3
Atatürk Üniversitesi	3	2	5
Balıkesir Üniversitesi	1	-	1
Batman Üniversitesi	1	-	1
Bilkent Üniversitesi	1	1	2
Cumhuriyet Üniversitesi	2	-	2
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	1	-	1
Dicle Üniversitesi	2	-	2
Dokuz Eylül Üniversitesi	1	-	1
Dumlupınar Üniversitesi	1	-	1
Erciyes Üniversitesi	1	-	1
Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi	1	-	1
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	1	-	1
Fatih Üniversitesi	1	-	1
Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi.	8	3	11
Fırat Üniversitesi	3	-	3
Gazi Üniversitesi	1	-	1
Gümüşhane Üniversitesi	2	-	2
Harran Üniversitesi	1	-	1
İstanbul Üniversitesi	4	2	6
İstanbul Medeniyet Üniversitesi	2	2	4
İstanbul Sebahattin Zaim Üniversitesi	2	-	2
İstanbul Şehir Üniversitesi	1	-	1
Karadeniz Teknik Üniversitesi	1	-	1
Kırıkkale Üniversitesi	1	-	1
Marmara Üniversitesi	3	-	3
Muğla Üniversitesi	1	-	1
Muş Alparslan Üniversitesi	2	-	2
Necmettin Erbakan Üniversitesi	2	-	2
Nişantaşı Üniversitesi	1	-	1
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	1	-	1
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	1	-	1
Sakarya Üniversitesi	5	-	5
Selçuk Üniversitesi	3	-	3
Siirt Üniversitesi	2	-	2
Uludağ Üniversitesi	1	1	2
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	3	-	3
Yıldız Teknik Üniversitesi	2	-	2
GENEL TOPLAM	74	13	87

Tablo 3 incelendiğinde 1994'den günümüze kadar Sezai Karakoç'la ilgili yapılan lisansüstü çalışmaların, 40 farklı üniversitede hazırlandığı görülmektedir. Bunlar arasında toplam 11 tezle bir vakıf üniversitesi olan Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi ilk sırada yer almaktadır. Bu üniversiteyi, İstanbul (6 tez), Atatürk ve Sakarya (5'er tez), İstanbul Medeniyet (4 tez), Ardahan, Fırat, Marmara, Selçuk ve Van Yüzüncü Yıl (3'er tez) Üniversiteleri izlemektedir. 13 doktora tezinden 6'sı ülkemizin köklü üniversitelerinden olan Ankara (1 tez), Atatürk (2 tez), İstanbul (2 tez) ve Uludağ (1 tez) Üniversitelerinde hazırlanmıştır. Geriye kalan 7 doktora tezinden 3'ü Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesinde, 2'si İstanbul Medeniyet Üniversitesinde, diğerleri ise Bilkent ve Ardahan Üniversitelerinde (1'er tez) tamamlanmıştır.

2-4- Tezlerin Enstitülere Göre Dağılımı

Bu başlık altında Sezai Karakoç'a dair tespit edilen tezlerin hazırlandığı üniversitedeki enstitülere göre nasıl bir dağılım gösterdiği araştırılmıştır. Ulaşılan bulgular tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4: Tezlerin Hazırlandığı Enstitülere Göre Dağılımı

Tez Türü	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	Toplam
Yüksek Lisans	62	4	1	7	74
Doktora tezi	10	-	-	3	13
Toplam	72	4	1	10	87

Tablo 4 incelendiğinde 62 yüksek lisans, 10 doktora tezi olmak üzere toplam 72 tez Sosyal Bilimler Enstitüsünde yapılmıştır. Gerek yüksek lisans gerekse doktora tezlerinin büyük çoğunluğunun (% 83) bu enstitüde hazırlandığı anlaşılmaktadır. İkinci sıradaki en yüksek dağılım % 11'lik bir oranla (10 tez) Lisansüstü Eğitim Enstitüsünde yapılmış tezlerden oluşmaktadır. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsünde 4 yüksek lisans tezi (% 5), Eğitim Bilimleri Enstitüsünde ise 1 (% 1) yüksek lisans tezi hazırlandığı görülmektedir.

2-5- Tezlerin Ana Bilim Dallarına Göre Dağılımı

Bu başlık altında Sezai Karakoç ile ilgili tespit edilen tezlerin hangi "Ana Bilim Dallarında" hazırlandığı ve nasıl bir dağılım gösterdiği araştırılmıştır. İnceleme neticesinde elde edilen bulgular tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5: Tezlerin Ana Bilim Dallarına Göre Dağılımı

Ana Bilim Dalları	Yüksek Lisans Tezi	Doktora tezi	Toplam
Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı	41	8	49

Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı	11	-	11
İslam Tarihi ve Sanatları Ana Bilim Dalı	4	1	5
Temel İslam Bilimleri Ana Bilim Dalı	2	-	2
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı	5	3	8
Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı	3	-	3
Sosyoloji Ana Bilim Dalı	4	-	4
Kültürel Çalışmalar Ana Bilim Dalı	1	-	1
Tarih Ana Bilim Dalı	1	-	1
Felsefe Ana Bilim Dalı	-	1	1
Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı	1	-	1
Tarih ve Medeniyet Araştırmaları Ana Bilim Dalı	1	-	1
GENEL TOPLAM	74	13	87

Tablo 5'te görüldüğü üzere Sezai Karakoç'u konu alan 41 yüksek lisans, 8 doktora tezi olmak üzere toplam 49 tez Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalında yapılmıştır. Tezlerin yarısından fazlasının (% 56) bu ana bilim dalında hazırlandığı söylenebilir. Bu durum Sezai Karakoç'un edebî yönünün daha fazla ön plana çıktığını göstermektedir. İkinci sıradaki en yüksek dağılım % 13'lük bir oranla (11 tez) Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalına aittir. Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalında toplam 8 tez hazırlanmış olup, bunların 5'i yüksek lisans, 3'ü doktora tezinden oluşmaktadır. Bu bilim dalında hazırlanan doktora tezlerinden 1'i İngilizce olarak telif edilmiştir. İslam Tarihi ve Sanatları Ana Bilim Dalında 4 yüksek lisans, 1 doktora tezi; Temel İslam Bilimleri Ana Bilim Dalında ise 2 yüksek lisans tezi hazırlanmıştır. Bu bağlamda İlahiyat fakültelerinde 1'i doktora tezi olmak üzere toplamda 18 tez hazırlandığı anlaşılmaktadır. Sosyoloji Ana Bilim Dalında 4, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında 3, Kültürel Çalışmalar Ana Bilim Dalı, Tarih Ana Bilim Dalı, Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı ve Tarih ve Medeniyet Araştırmaları Ana Bilim Dalında 1'er yüksek lisans tezi hazırlanmıştır. Kültürel Çalışmalar Ana Bilim Dalında hazırlanan tez İngilizce olarak kaleme alınmıştır. Son olarak Felsefe Ana Bilim Dalında ise 1 doktora tezi yapılmıştır.

2-6- Tezlerin Danışman Unvanına Göre Dağılımı

Sezai Karakoç'u konu alan tezlerin, tezi yöneten akademik danışmanların unvanına göre dağılımını gösteren bulgular tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6: Tezlerin Danışman Unvanına Göre Dağılımı

Tez Türü	Profesör	Doçent	Yrd. Doçent	Doktor	Toplam
Yüksek Lisans	33	20	12	9	74
Doktora tezi	11	2	-	-	13
Toplam	44	22	12	9	87

Tablo 6'ya göre Karakoç'la ilgili yapılan tezlerin danışman unvanına bakıldığında, 44 tezin profesör unvanına sahip danışmanlarca yürütüldüğü görülmüştür. Bu sayıyı 22 doçent danışmanlığında yürütülen tezler izlemektedir. 12 tez yardımcı doçent, 9 tez ise doktor unvanına sahip danışmanlar tarafından yürütülmüştür. Doktora tezlerinden 11'i profesör, 2'si ise doçent unvanına sahip danışmanların denetiminde hazırlanmıştır.

2-7- Tezlerin Sayfa Sayısına Göre Dağılımı

Araştırmaya konu olan tezlerin hacimlerine ilişkin bir fikir edinmek amacıyla sayfa sayıları incelenmiş ve ortaya çıkan bulgular tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7: Tezlerin Sayfa Sayılarına Göre Dağılımı

Tezlerin Sayfa Sayılar	Yüksek Lisans Tezi	Doktora tezi	Toplam
50-100	9	-	9
101-150	28	-	28
151-200	20	1	21
201-250	8	2	10
251-300	4	3	7
301-350	3	1	4
351-400	-	2	2
401-450	-	2	2
451-500	1	-	1
501-550	-	1	1
551-600	1	-	1
701-750	-	1	1
Toplam	74	13	87

Tablo 7 incelendiğinde hazırlanmış tezlerin sayfa sayılarının 50-100 ile 701-750 bandı arasında değişmekte olduğu görülmüştür. 101-150 sayfa aralığına sahip tez sayısı 28 olup (% 32), bu tezlerin hepsi yüksek lisans tezidir. İkinci sırada, 151-200 sayfa aralığına sahip 21 tez vardır. 10 tez ise 201-250

sayfa aralığına sahiptir ve üçüncü sırada yer almaktadır. Tezlerin büyük çoğunluğunun (59 tez), 101-250 sayfa aralığına sahip olduğu anlaşılmaktadır. Sayfa sayısı 50-100 bandında yer alan tez sayısı 9'dur. En az sayfaya sahip olan tez, yüksek lisans tezi (65 sayfa) olarak hazırlanmıştır. En çok sayfaya sahip olan tez ise 723 sayfa ile doktora tezine aittir. Doktora tezlerinden biri hariç diğerleri 200 sayfanın üzerindedir.

2-8- Tezlerin Temalarına Göre Dağılımı

Araştırmaya konu olan tezlerin konu/tema dağılımına ilişkin yaptığımız incelemede ortaya çıkan sonuçlar tablo 8'de gösterilmiştir. Tezlerin konu dağılımları belirlenirken öncelikli olarak hangi probleme odaklandığı dikkate alınmaya çalışılmıştır.

Tablo: 8 Tezlerin Temalarına Göre Dağılımı

Tema/Konu Türleri	Sayı	Yüzde
Edebî Kişiliği-Sanati-Biyografisi	21	% 24
Din-Ahlak-Değer Anlayışı	12	% 14
Diriliş Düşüncesi-Medeniyet Anlayışı	11	% 13
Birey ve Toplum Anlayışı	4	% 4
Karşılaştırmalı Çalışmalar	16	% 18
Siyaset Felsefesi	5	% 6
Diğer Çalışmalar	18	% 21
TOPLAM	87	% 100

Tablo 8'de sunulan bulgulara bakıldığında Sezai Karakoç ile ilgili hazırlanan tezleri 7 tema başlığında değerlendirmek mümkündür. Çok yönlü bir sanatkar olan mütefekkirin ilk akla gelen yönü şairliğidir. Birçok insan da onu bu yönüyle tanı (Karataş, 1998: 205). Doğal olarak tezlerde en çok çalışılan konu/tema onun şairliği, şiiri, edebî kişiliği, sanatı ve biyografisidir. Bu temayla ilgili çalışmalarda düşünürün şiirleri, söz varlığı ve anlambilim açısından değerlendirilmiş; şiirleri ve edebî yazıları üzerine sözlük çalışması yapılmıştır. Karakoç'un edebî yönünü inceleyen ilk çalışma Turan Karataş'ın doktora tezidir. Bu tezin ilk bölümünde şairin hayatı; ikinci bölümünde sanatı, şiirlerinin tahlilleri ve belli başlı özellikleri, hikâye, piyes gibi diğer edebî eserleri; üçüncü bölümde ise sanat-edebiyat hakkındaki görüşleri araştırma konusu yapılmıştır. Münire Kevser Baş'ın doktora tezinde ise şairin düşünce dünyası ve sanatını oluşturan temel kavramlar incelenmiştir. Bu temayla ilgili yüksek lisans düzeyinde ilk çalışma, Ömer Erdem'in "Sezai Karakoç Hayatı-Şiiri" adlı tezidir. Zafer Acar, Karakoç'un şiirlerini anlambilim; Ahmet Burgaz ise söz varlığı açısından araştırmıştır. A. Ali Ural ve Mehmet İpek, şairin "Hızır Kırk

Saat” adlı eserini incelemişlerdir. Ayrıca bu temayla ilgili Selçuk Yıldız, İsmail Kekeç, Elif Cangül ve Özge Başaran tarafından yapılan yüksek lisans tezlerini de zikretmek gerekir.

Karşılaştırmalı çalışmalar olarak 16 tez (% 18) hazırlanmıştır. Bu temada Karakoç ile farklı aydın ve şairlerin fikirleri belli bir konu çerçevesinde mukayese edilmiştir. İlk karşılaştırmalı çalışma Gökhan Tunç tarafından 2006 yılında yapılan “Çağdaş Mesnevinin Peşinde” adlı yüksek lisans tezidir. Daha sonra kitap olarak da yayımlanan⁵ bu çalışmada Nazım Hikmet ile Sezai Karakoç’un aşk anlatıları edebî yönden karşılaştırılmıştır. Bu tür çalışmaların 2010 yılından itibaren arttığı söylenebilir. Cihan Akdemir’in tezinde Nurettin Topçu, Necip Fazıl ve Sezai Karakoç’un ideal gençlik tasavvuru incelenmiştir. Fatıma Nur Erboğa tarafından İngilizce olarak kaleme alınan yüksek lisans çalışmasında, Sezai Karakoç ile T.S. Eliot’ın geleneğe bakışı tartışılmıştır. 2022 yılında yapılan 2 yüksek lisans tezi, karşılaştırmalı çalışmalara son yıllarda daha da ağırlık verildiğini göstermektedir. Ahmed Taha Ercan’ın çalışmasında Necip Fazıl, Sezai Karakoç ve İsmet Özel’in fikirleri toplumsal değişim açısından; Süveyda Yıldız’ın çalışmasında ise cennetten çıkarılma olayı Sezai Karakoç ve John Milton’ın eserleri bağlamında karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Doktora düzeyinde ilk karşılaştırmalı çalışma Mesut Koçak tarafından 2016 yılında yapılmış, bu çalışmada Mehmet Âkif, Necip Fazıl ve Sezai Karakoç’un tarih ve medeniyet düşüncesi mukayese edilmiştir. Koçak’ın çalışması 2024 yılında kitap olarak da basılmıştır.⁶ 2021 yılında Serdar Şahin tarafından yapılan doktora tezinde ise İslamcılık düşüncesi bağlamında Nurettin Topçu ve Sezai Karakoç’un görüşleri karşılaştırılmıştır. 2023 yılında İbrahim Abdallah tarafından hazırlanan doktora tezinde ise medeniyet açısından Sezai Karakoç, Abdullah et- Tayyib ve T. S. Eliot’ın fikirleri incelenmiştir.

Sezai Karakoç, eserlerinde dinî-metafizik unsurları ve tasavvufi imgeleri sıklıkla kullanmıştır. Onun bu yönünü incelemek adına din-ahlak ve değer temalı 12 çalışma (% 14) yapılmıştır. Bu çalışmalarda Karakoç’un eserlerinde öne çıkan ahlaki ilke ve değerler, peygamber kıssaları, inanç esasları, metafizik unsurlar, dinin birey ve toplum üzerindeki etkisi gibi konular ağırlıklı olarak işlenmiştir. Adı geçen temayla ilgili ilk çalışma, “Sezai Karakoç’un Eserlerinde Dinî Referanslar” adıyla Mustafa Çoban tarafından 2001 yılında yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır. Fahrettin Koç ve Yusuf Güzel’in tezlerinde ise Sezai Karakoç’un düşüncesinde öne çıkan değerler konu edinilmiştir.

5. Gökhan Tunç, “Çağdaş Mesnevinin Peşinde; Nazım Hikmet’in Ferhat İle Şirin’i ve Sezai Karakoç’un Leyla ile Mecnun’u”, Kadim Yayınları, Ankara 2011.

6. Mesut Koçak, *Bellek ve İnşa; Mehmed Âkif Ersoy, Necip Fazıl Kısakürek ve Sezai Karakoç’un Eserlerinde Coğrafya, Tarih, Medeniyet Düşüncesi*, Ketebe Yayınevi, İstanbul, 2024.

Halil İbrahim Arslan tarafından yapılan çalışmada Karakoç'un 'Hızır'la Kırk Saat' şiiri tasavvuf düşüncesi açısından incelenmiştir. Hülya Mert, Sezanur Altuntaş ve Ayşe Çelebioğlu tarafından yapılan tezler, bu temayla ilgili zikredilmesi gereken çalışmalardandır.

Sezai Karakoç, diriliş düşüncesi ile kendine özgü bir ekol oluşturmuş ve bu ekolün yegâne temsilciliğini yapmıştır. Artık bu kelime kendi ismiyle âdeta aynıleşmiştir (Karataş, 1998: 128). Diriliş ve medeniyet kavramları onun düşüncesinin anahtar kavramlarından. Mütefekkirin bu yönünü konu edinen "Diriliş Düşüncesi-Medeniyet Anlayışı" temalı 11 tez hazırlanmıştır. Bu temayla ilgili ilk çalışma Muhittin Bilge'nin 1996 yılında yaptığı "Sezai Karakoç'un Diriliş Düşüncesinde Medeniyet Anlayışı" adlı yüksek lisans tezidir. Bu çalışma daha sonra kitap olarak da yayımlanmıştır.⁷ İkinci çalışma ise bir yıl sonra Mustafa Kirenci tarafından Sosyoloji Ana Bilim Dalında "Diriliş Akımının Ekseni: Medeniyet Perspektifi" adıyla yapılmıştır. Son olarak bu temayla ilgili Kadir Analay, Volkan Binici, Murat Ceylan, Hasan Ali Servi ve Merve Ekim tarafından hazırlanan yüksek lisans tezlerini de zikretmek gerekir.

Düşünürün 'siyaset felsefesini inceleyen 5, birey ve toplum anlayışını inceleyen 4' çalışması yapılmıştır. İbrahim Durmaz tarafından hazırlanan doktora tezi Karakoç'un siyasi düşüncesini bütün yönleriyle inceleyen ve zikredilmesi gereken bir çalışmadır. Ayrıca Harun Akdemir, Safure Nermin Öz ve Rıdvan Tan'ın yüksek lisans çalışmaları da onun politik tasavvurlarını konu edinen önemli araştırmalardandır. Siyaset felsefesi temalı çalışmalardan 4'ü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalında, 1'i ise Sosyoloji Ana Bilim Dalında hazırlanmıştır.

Sezai Karakoç'un fikriyatına dolaylı olarak yer veren çalışmalar ise "Diğer Çalışmalar" adıyla değerlendirilmiştir. Özellikle "İkinci Yeni Şiirinde" diye başlayan hem yüksek lisans hem de doktora çalışmalarında Sezai Karakoç'un düşüncelerine yer verilmiştir. Yüksek lisans düzeyinde Tuğba Kıraç, Burcu Yılmaz, Sait Soysal, Sevda Geçen, Melek Şen Elmas; doktora düzeyinde ise Cemile Odunkıran, Didem Deliklitaş ve Âdem Polat tarafından yapılan çalışmalar bu türe örnek verilebilir. Ayrıca Selda Savaş, Okşan Çağlak ve Kübra Özkan'ın yüksek lisans tezleri de bu tema içerisinde incelenmiştir.

3- Sezai Karakoç İle İlgili Yapılan Tezler

3-1- Yüksek Lisans Tezleri

1- Acar, Zafer; *Sezai Karakoç Şiirinin Anlambilim Açısından İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2004: 162.

7. Muhittin Bilge, *Medeniyet ve Diriliş*, Hece Yayınları, 2004.

2- Akdemir, Cihan; *Nurettin Topçu-Necip Fazıl Kısakürek-Sezai Karakoç'ta İdeal Gençlik Tasavvuru*, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010: 125.

3- Akdemir, Harun; *Sezai Karakoç'un Siyasal Fikri ve Diriliş Tezi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019: 136.

4- Akıncı, Mehmet Alparslan; *Sezai Karakoç'un Leyla ile Mecnun Eserinin Hermenötik Açından Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015: 125.

5- Alim, Enes; *Yusuf Atılgan, Sezai Karakoç ve Rasim Özdenören'in Hikâyelerinde Taşra*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, 2020: 127.

6- Altuntaş, Sezanur; *Sezai Karakoç'un Şiirlerinde Peygamber Kıssaları*, Yüksek Lisans Tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015: 260.

7- Analay, Kadir; *Sezai Karakoç ve Diriliş Düşüncesi*, Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2009, s. 167.

8- Arslan, Halil İbrahim; *Tasavvuf Ekseninde Sezai Karakoç'un Hızır'la Kırk Saat Şiirinin Analizi*, Yüksek Lisans Tezi, Gümüşhane Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019: 111.

9- Aslan, Bahtiyar; *Sezai Karakoç'un Şiirlerinde Kadın ve Aşk*, Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1998: 150.

10- Ataş, Osman; *Sezai Karakoç'un Şiirlerinde Mitolojik Unsurlar Üzerine Bir İnceleme*, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015: 160.

11- Avcı, Bahar; *Sezai Karakoç Şiirinde Anne ve Çocuk*, Yüksek Lisans Tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013: 149.

12- Başaran, Özge; *Metinlerarasılık Bağlamında Sezai Karakoç Şiiri –Alıntılar ve Atıflar–*, Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2016: 105.

13- Bekiroğlu, Sema; *Sadettin Ökten'de Medeniyet Tasavvuru Ve Çağdaş Düşünürlerle Mukayesesi*,⁸ Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2020: 113.

14- Bilge, Muhittin; *Sezai Karakoç'un Diriliş Düşüncesinde Medeniyet Anlayış*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1996:120.

15- Binici, Volkan; *Sezai Karakoç'ta Medeniyet Kavramı*, Yüksek Lisans Tezi, Fatih Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, , 2012: 182.

8. Tezin beşinci bölümünde S. Karakoç'un görüşlerine yer verilmiştir.

16- Bozdemir, Nevriye; *Sezai Karakoç ve Ece Ayhan Şiirlerinde Özgürlük Sorunu*, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2016: 318.

17- Bozkurt, Emine; *Sezai Karakoç'un Şiir ve Hikâyelerinde Kadın İmgeleri*, Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2020: 181.

18- Burgaz, Ahmet; *Sezai Karakoç'un Şiirlerinde Söz Varlığı*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015: 479.

19- Cangül, Elif; *Sezai Karakoç'un Hikâyelerinde Yapı ve Tema*, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2016: 84.

20- Cansever, Rumeysa; *Sezai Karakoç'un Şiirlerinde Gelecek Tasavvuru*, Yüksek Lisans Tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018: 228.

21- Ceylan, Murat; *A. Sezai Karakoç'un Eserlerinde Diriliş Anlayışı*, Yüksek Lisans Tezi, Nişantaşı Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018: 108.

22-Çağlak, Okşan; *Eğitimde Gelenekçilik Bakımından Günümüz Şiirine Şeyh Galib Etkisi*,⁹ Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2008: 152.

23- Çebin, Burcu Yılmaz; *İkinci Yeni Şiirinde Mitik Unsurlar*, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2012: 210.

24- Çelebioğlu, Ayşe; *Sezai Karakoç'ta Diriliş Düşüncesi ve Din*, Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020: 77.

25- Çoban, Mustafa; *Sezai Karakoç'un Eserlerinde Dini Referanslar*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2001: 101.

26- Davan, Murat; *Sezai Karakoç'a Göre Aşk ve Varoluş*, Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019: 86.

27- Demir, Seyfettin; *Sezai Karakoç'un Şiirlerinde Gelenek*, Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011: 234.

28- Ekim, Merve; *Sezai Karakoç'un Batı Uygarlığı Algısı*, Yüksek Lisans Tezi, Ardahan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019: 120.

29- Elmas, Melek Şen; *İkinci Yeni Şiiri Üzerinde Anlambilimsel Bir İnceleme*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010: 110.

30- Er, Murat; *Sezai Karakoç'ta Şehir Üzerine Sosyolojik Bir İnceleme*,

9. Bu tezde Şeyh Galib'in, H. Yavuz ve S. Karakoç'un şiirlerindeki etkileri belirlenmeye çalışılmıştır. Dördüncü bölümde S. Karakoç'a yer verilmiştir.

Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019: 115.

31- Erboğa, Fatıma Nur; *Tradition and Poetry: A Comparative Study of T.S. Eliot and Sezai Karakoç*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Şehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018: 133.

32- Ercan, Ahmed Taha; *İslamcılığın Toplumsal Değişim Fikri ve Romanizm: Necip Fazıl Kısakürek, Sezai Karakoç ve İsmet Özel*, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2022: 179.

33- Erdem, Ömer; *Sezai Karakoç Hayatı-Şiiri*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1995: 152.

34- Ergün, Sümeyye Beyzanur; *Türk Aydınının Din Anlayışı (Sezai Karakoç ve İdris Küçükömer Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019: 128.

35- Ertürk, Ömer; *Sezai Karakoç'un Diriliş Düşüncesinde Kutlu Millet*, Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018: 167.

36- Esen, Mustafa; *Türk İslâm Edebiyatında Hızırnâmeler ve Hızır Kırk Saat*, Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2023: 172.

37- Eş, Ahmet; *Sezai Karakoç ve Cahit Zarifoğlu'nun Şiirlerindeki Ortak Temaların Mukayesesi*, Yüksek Lisans Tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018: 220.

38- Geçen, Sevda; *İkinci Yeni Şiirinde Başkaldırı*, Yüksek Lisans Tezi, Ardahan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014: 331

39- Güzel, Yusuf; *Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Değerler*, Yüksek Lisans Tezi, Siirt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017: 160.

40- Işık, İsa; *Sezai Karakoç'un Şiirlerinde Anne ve Çocuk Teması*, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011: 225.

41- İpek, Mehmet; *"Hızırnâme" ve "Hızır Kırk Saat"te Hızır İmgesi*, Yüksek Lisans, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2022: 199.

42- Karaarslan, İsa; *İkinci Yeni Şiirinde Aşk, Yalnızlık ve Ölüm Kavramlarının Görünümleri*, Yüksek Lisans Tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015: 219.

43- Karaca, Tuğba; *Sezai Karakoç'un Şiirlerinde Coğrafya*, Yüksek Lisans Tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013: 118.

44- Karadeniz, İrfan; *Sezai Karakoç'ta Toplum, Millet ve Devlet Kavramları*, Yüksek Lisans Tezi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017: 130.

45- Kaya, Musa; *Medyalararasılık Yöntemi Bağlamında İkinci Yeni Şiiri Örnekleme*, Yüksek Lisans Tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2023: 160.

46- Kekeç, İsmail; *Sezai Karakoç'un Düzyazularında Sanat ve Edebiyat Anlayışı*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010: 194.

47- Kıraç, Tuba; *İkinci Yeni Şiirinde Kent Algısı*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, 2019: 275.

48- Kirenci, Mustafa; *Diriliş Akımının Ekseni: Medeniyet Perspektifi*, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1997: 297.

49- Koç, Fahrettin; *Değerler Açısından Sezai Karakoç (Ahlâk ve Sanat örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010: 149.

50- Kula, Fikri; *Sezai Karakoç'un Şiir ve Hikâyelerinde Şehir ve Medeniyet*,¹⁰ Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, 2016: 130.

51- Mert, Hülya; *Sezai Karakoç'un Poetikasında Metafizik Unsurlar*, Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2016: 214.

52- Nas, Halef; *Modern Türk Şiirinde Geleneğin İzleri*,¹¹Yüksek Lisans Tezi, Harran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006: 177.

53- Ocağ, Bekir; *Fuzulî, Mehmet Akif ve Sezai Karakoç'ta Leylâ*, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015: 100.

54- Öz, Safure Nermin; *Türkiye'de İslamcılık Düşüncesi Bağlamında Sezai Karakoç ve Diriliş Dergisi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2021: 134.

55- Öztemiz, Betül Sezer; *Sezai Karakoç'un Din ve Toplum Anlayışı*, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019: 125.

56- Pehlivan, Güven; *Sezai Karakoç Şiirinde Umut*, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018: 65.

57- Savaş, Selda; *Modern Türk Şiirinin Leylâları*,¹² Yüksek Lisans Tezi,

10. Bu tez, "Mekâna Sinen Ruh; Sezai Karakoç'un Şiir ve Hikâyelerinde Şehir ve Medeniyet" adıyla 2018 yılında Hece yayınlarından çıkmıştır.

11. Bu tezin dördüncü bölümünde S. Karakoç'un düşüncelerine yer verilmiştir.

12. Tezin ikinci ve üçüncü bölümünde S. Karakoç'un "Leyla ve Mecnun" adlı eserinde "Leyla" incelenmiştir

Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008: 144.

58- Servi, Hasan Ali; *Sezai Karakoç'un Diriliş Fikri ve Medeniyet Anlayışı*, Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2021: 122.

59- Shah Nawaz, Syed Abdullah; *Assam Edebiyatında İşlenen İnsan İle Sezai Karakoç'un Şiirlerindeki İnsan Düşüncesinin Karşılaştırması*, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, 2018: 77.

60- Solmaz, Kübra Özkan; *Türk Edebiyatında Diriliş Ekolü ve Ali Haydar Haksal*¹³ Yüksek Lisans Tezi, Siirt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019: 238.

61- Soysal, Sait; , *İkinci Yeni Şiirinde Din Ve Medeniyet Algısı*,¹⁴ Yüksek Lisans Tezi, Batman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2016: 569.

62- Şahin, Gülşen; *Sezai Karakoç'un İnsan Anlayışı*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010: 89.

63- Şengül, Servet; *İmge ve Üslup Tercihleri Bakımından Necip Fazıl ve Sezai Karakoç'u Okumak*, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011: 166.

64- Şuoruç, Batuhan; *Sezai Karakoç, Nuri Pakdil ve İsmet Özel'in Şiirinde İsyen*, Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2022: 195.

65- Tan, Rıdvan; *Siyaset ve Ütopya: Sezai Karakoç'un Diriliş Kavramı Üzerine Bir Değerlendirme*, Yüksek lisans tezi, Muş Alparslan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2021: 116.

66- Taş, Mahmut Gazi; *İslâmcı Türk Şiirinde Romantizm*,¹⁵ Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2022: 323.

67- Topaloğlu, Selin; *İlk Dönemden Bugüne Türk İslamcılığında Medeniyet Algısının Serencamı*,¹⁶ Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2016: 152.

68- Tunç, Gökhan; *Çağdaş Mesnevi'nin Peşinde*, Yüksek Lisans Tezi, Bilkent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006: 160.

69- Türkyılmaz, Sevil; *Sezai Karakoç Düşüncesinde İnancın Birey ve Toplum Üzerindeki Diriltici Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Gümüşhane Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2021: 139.

70- Ural, A. Ali; *Hızır Kırk Saat'in Kurgusal Yapısı*, Yüksek Lisans Tezi,

13. Tezin birinci ve ikinci bölümünde S. Karakoç'un düşüncelerine yer verilmiştir.

14. Tezin birçok sayfasında S. Karakoç'un düşüncelerine yer verilmiştir.

15. Bu tezin "Giriş" ve üçüncü bölümünde S. Karakoç'un görüşlerine yer verilmiştir.

16. Bu tezin dördüncü bölümünde Karakoç'un medeniyetle ilgili fikirlerine yer verilmiştir.

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015: 169.

71- Varol, Hatice Kübra; *Sezai Karakoç'un Şiirlerinde Halk Bilimi Unsurları*, Yüksek Lisans Tezi, Muş Alparslan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2023: 90.

72- Yağcı, Elvan; *Sezai Karakoç'ta Tarih-Metafizik İlişkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2012: 83.

73- Yıldız, Selçuk; *Sezai Karakoç'un İnsanlığın Dirilişi Adlı Eserinin Sözlük Çalışması*, Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020: 264.

74- Yıldız, Suveyda; *Sezai Karakoç'un Yitik Cennet ve John Milton'ın Paradise Lost Eserlerinde Cennetten Çıkarılma Hadisesinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2022: 124.

3-2- Doktora Tezleri

1- Abdallah, Suliman Nasir İbrahim; *Sezai Karakoç, Abdullah et-Tayyib ve T.S. Eliot'ın Şiir ve Nesirlerinde Medeniyet Algısı*, Doktora Tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2023: 292.

2- Baş, Münire Kevser; *Sezai Karakoç'un Düşünce ve Sanatında Temel Kavramlar*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2005: 353.

3- Çitler, Gözde; *Situating Islamic Existentialism in Turkey: Key Existentialist Concepts in Sezai Karakoç's Works*, Doktora Tezi, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi, Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2022: 335.

4- Deliklitaş, Didem; *İkinci Yeni Şiirinde Kadın*, Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013: 723.

5- Durmaz, İbrahim; *"Sezai Karakoç'un Siyasi Düşüncesi"*, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2022: 222.

6- Enser, Ramazan; *Sezai Karakoç'un Şiirlerinde Geleneğin Tezahür Odakları Olarak İnsan, Zaman ve Mekân*, Doktora Tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018: 410.

7- Karataş, Turan; *Sezai Karakoç (Hayat-Sanat-Tenkit)*, Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1994: 442.

8- Kelebek, Aykut Nasip; *Cumhuriyet Dönemi Türk Şiirinde Kurucu Poetikalar*,¹⁷ Doktora tezi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2023: 267.

9- Koçak, Mesut; *Mehmed Âkif Ersoy, Necip Fazıl Kısakürek ve Sezai Ka-*

17. Tezin üçüncü bölümünde S. Karakoç'un poetikasına yer verilmiştir.

rakoç'un Eserlerinde Coğrafya, Tarih, Medeniyet Düşüncesi, Doktora Tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2016: 377.

10- Odunkıran, Cemile; *Kutsaldan Şiirsele: İkinci Yeni Şiirinde Semavi Dinlerin İzleri*,¹⁸ Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2022: 509.

11- Polat, Âdem; *İkinci Yeni Şiirinin Felsefi Kaynakları*,¹⁹ Doktora tezi, Ardahan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2016: 264.

12- Şahin, Serdar; *Türkiye'de İslamcılık düşüncesinin Postkolonyal Teori Çerçevesinde İncelenmesi: Nurettin Topçu ve Sezai Karakoç'un Dergi Yazıları Örneği*, Doktora Tezi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2021: 238.

13- Yavuz, Deniz; *Sezai Karakoç'un Varoluşçu Düşüncesinde İnsan Sorunu*, Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014: 184.

4- Sonuç

Araştırma kapsamında Sezai Karakoç ile ilgili 87 adet lisansüstü tez çalışması tespit edilmiştir. Tezlerin türüne göre dağılımına gelince 74'ü (% 85) yüksek lisans, 13'ü (% 15) doktora tezlerinden oluşmaktadır. Ayrıca İSAM İlahiyat Fakülteleri Tezler Kataloğu veri tabanında şair, mütefekkir Karakoç ile ilgili halen devam eden 9 yüksek lisans tezi daha bulunmaktadır.

Araştırmanın bulgularına göre Sezai Karakoç'la ilgili ilk lisansüstü çalışma bir doktora tezi olup 1994 yılında hazırlanmıştır. Yüksek lisans düzeyinde ilk çalışma ise 1995 yılına aittir. Ancak bu tezin kaydı, Ulusal Tez Merkezi veri tabanında bulunmamaktadır. İlgili teze İstanbul Üniversitesi Kütüphane kayıtlarından ulaşmak mümkündür.

1994-2010 yılları arasında 16 yüksek lisans, 2 doktora tezi; 2011-2023 yılları arasında ise 58 yüksek lisans ve 11 doktora tezi olmak üzere 69 tez yapılmıştır. Son 13 yılda hazırlanan tezlerin sayısı, toplam tezlerin % 79'unu oluşturmaktadır. 2000'li yılların başından itibaren Sezai Karakoç ile ilgili sempozyumlar düzenlenmesi, bazı dergiler tarafından özel sayılar çıkarılması düşünürün fikriyatına dair akademik ilginin artmasında etkili olduğu söylenebilir. Tezlerin üniversitelere göre dağılımı incelendiğinde 1994'den günümüze kadar 40 farklı üniversitede Sezai Karakoç'la ilgili lisansüstü çalışma yapıldığı görülmektedir. En fazla tez (11 tez) Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi'nde hazırlanmıştır. Bu üniversiteyi, 6 tez ile İstanbul, 5'er tez ile Atatürk ve Sakarya, 4 tez ile İstanbul Medeniyet, 3'er tez ile Ardahan, Fırat, Marmara, Selçuk ve Van Yüzüncü Yıl Üniversiteleri takip etmektedir.

18. Bu tez Hece yayınları tarafından 2023 yılında basılmıştır.

19. Bu tez aynı isimle 2018 yılında Kesit yayınları tarafından basılmıştır.

Tezlerin hazırlandığı üniversitedeki enstitülere göre dağılımına gelince 72 tez Sosyal Bilimler Enstitüsünde, 10 tez Lisansüstü Eğitim Enstitüsünde, 4 tez Türkiyat Araştırmaları Enstitüsünde, 1 tez ise Eğitim Bilimleri Enstitüsünde hazırlandığı görülmektedir. Sosyal Bilimler Enstitüleri doğası gereği edebiyat, sosyoloji, ilahiyat, tarih, felsefe gibi pek çok akademik çalışma alanına sahip olduğundan dolayı hazırlanan tez sayısı da fazla olmaktadır.

Şair ve mütefekkir Sezai Karakoç'u konu edinen tezlerin Ana Bilim Dallarına göre dağılımına gelince yarısından fazlasının (% 56) Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalında yapıldığı anlaşılmaktadır. İkinci sıradaki en yüksek dağılım % 13'lük bir oranla Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalına aittir. Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalında toplam 8 tez hazırlanmıştır. Bu durum, öncelikli olarak şair kimliği ile tanınan Sezai Karakoç'un edebî yönünün daha fazla ön plana çıktığını göstermektedir. Ayrıca onun din ve siyaset anlayışının da azımsanmayacak oranda çalışmalara konu edildiği söylenebilir.

İncelenen tezlerin danışman unvanına bakıldığında, yarısının profesör unvanına sahip danışmanlarca yürütüldüğü söylenebilir. Doçent unvanına sahip danışmanlarca yürütülen tezlerin sayısı 22'dir. Bu durum tezlerin büyük çoğunluğunun profesör ve doçent unvanına sahip hocaların danışmanlığında hazırlandığını göstermektedir. Tezlerin sayfa sayısına gelince büyük çoğunluğunun (59 tez), 101-250 sayfa aralığına sahip olduğu anlaşılmaktadır. Doktora tezlerinin biri hariç diğerleri 200 sayfanın üzerindedir.

Sezai Karakoç ile ilgili hazırlanan tezlerin konu dağılımına gelince, 1994'ten günümüze kadar en çok çalışılan konu/tema şairin edebî kişiliği, sanatı ve biyografisidir. Karşılaştırmalı çalışmalar olarak 16 tez hazırlanmıştır. Bu temada Karakoç ile farklı aydınların fikirleri belirlenen bir konu çerçevesinde mukayese edilmiştir. Yine şairin "Din-Ahlak-Değer Anlayışı" ile "Diriliş Düşüncesi-Medeniyet Anlayışı" birçok çalışmaya konu olmuştur. Burada dikkat çeken hususlardan birisi, bazı tezlerde tekrara düşülmüş olmasıdır. Özellikle şairin diriliş düşüncesini ve medeniyet anlayışını konu edinen tezlerde bunu görmek mümkündür.

Sonuç olarak bu araştırmada incelenen tezlerden de anlaşıldığı üzere şair ve düşünür Sezai Karakoç ve eserlerini konu alan önemli bir birikim oluşmuştur. Bu alanda yapılan araştırmaların günden güne artmasından dolayı düşünürümüzle ilgili bibliyografyanın belirli aralıklarla güncellenmesinin gerekli olduğu söylenebilir.

KAYNAKÇA

Karataş, T. (1994); *Sezai Karakoç Hayat-Sanat-Tenkit*, Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Karataş, T. (1998); *Doğunun Yedinci Oğlu Sezai Karakoç*, İstanbul, Kaknüs Yayınları.

MUSTAFA BAYAR

Kirenci, M. (2010); “*Sezai Karakoç Bibliyografyası*”, *Sezai Karakoç*, Ed. Mehmet Çelik-Yakup Çelik, Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

Kirenci, M. (2018); “*Üstat Sezai Karakoç Hakkında Yazılanlar*”, *Hece* Aylık Edebiyat Dergisi (Sezai Karakoç Özel Sayısı), 3. Baskı, s. 596-704.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011); *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayınları, Ankara.

Erünsal, İ. E.; Ülker, M. B. ve Karayel Muhacir, E. (2017); *İlâhiyat Fakülteleri Tezler Kataloğu*, İstanbul: İSAM Yayınları.